

ชื่อเรื่อง	การท่องเที่ยวแหล่งทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
ชื่อผู้วิจัย	วาสนา โปรงจิต และกุเนตุ จันทรจิต
ปีที่วิจัย	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพแหล่งทางวัฒนธรรม อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท 2) ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏอยู่ที่โบราณสถาน 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในชุมชน จำนวน 10 คน กลุ่มผู้รู้ จำนวน 10 คน กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน กลุ่มผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ จำนวน 10 คน โดยใช้เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพแหล่งทางวัฒนธรรม อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท แหล่งทางวัฒนธรรมที่ปรากฏมีอยู่ในปัจจุบัน จำแนกออกเป็นประเภท คือ เมืองโบราณ ได้แก่ วัดอรัญญิก ชุมชนบ้านดงคอน ชุมชนบ้านหนองบัว โบราณสถาน ได้แก่ เจดีย์ทรงปราสาท วัดสองพี่น้อง มหาธาตุ เจดีย์ทรงปราสาท และเจดีย์ทรงปราสาทยอดกลีบบะเพอง วัดมหาธาตุ เจดีย์ 5 ยอด 8 เหลี่ยม วัดพระแก้ว เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ วัดโตนดหลาย และกุฏิสงฆ์เก่า วัดมเหยงคณ์ โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปที่มีศิลปะและสถาปัตยกรรมแบบสุโขทัย ลพบุรี อยุธยา อู่ทอง และสรรคบุรี 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏอยู่โบราณสถาน ได้แก่ องค์ความรู้ที่ปรากฏที่ถ่ายทอดผ่านโบราณสถานที่ยังคงศิลปกรรมขึ้นทะเบียนไว้แล้ว คือ 2.1) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับธรรมชาติ ได้แก่ องค์ความรู้ที่แสดงถึงโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย สถาปัตยกรรม พระมหากษัตริย์และการเมืองการปกครอง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับศาสนา สังคมและอำนาจ 2.2) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับสร้างสรรค์ของบรรพบุรุษ ได้แก่ องค์ความรู้ที่ถูกถ่ายทอดไว้กับโบราณสถานแสดงถึงวิวัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีเหตุมาจากนิเวศวิทยา และการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม และเป็นสัญลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2.3) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดการ ได้แก่ องค์ความรู้ที่แสดงถึงการจัดการด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการปูชนียสถานอย่างเป็นทางการเป็นเอกเทศให้เป็นเขตพุทธาวาสและสังฆาวาส และการจัดการเกี่ยวกับพิธีกรรม ในลักษณะเชิงเปรียบเทียบระหว่างองค์ประกอบของโบราณสถานกับหลักคำสอนในพุทธศาสนา 2.4) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม ได้แก่ องค์ความรู้ที่แสดงถึงทุนทางวัฒนธรรม ที่มีความสำคัญต่อสังคม ฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นศูนย์กลางของสังคม ซึ่งทำหน้าที่รวมใจ รวมคน และรวมกิจกรรม 3) ศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวแหล่งทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การท่องเที่ยวโดยจักรยาน มีกิจกรรมคือกำหนดพื้นที่แหล่งวัฒนธรรม และเขตวัฒนธรรม การสร้างกิจกรรมประกอบการท่องเที่ยว คือการถ่ายภาพและการประกวดภาพถ่าย การสร้างคนต้นแบบทางวัฒนธรรม คือสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และการสร้างคนให้เป็นทุนทางวัฒนธรรม คือการเล่าเรื่องเมืองเก่าและการเปิดบ้านเยือนเมือง

คำสำคัญ: ภูมิปัญญาท้องถิ่น การท่องเที่ยวแหล่งทางวัฒนธรรม กิจกรรมการท่องเที่ยว